

CSILLAGTÚRÁK FRANCIAORSZÁG NYUGATI RÉSZÉN: POITIERS ÉS LA ROCHELLE

KAPUSI JÁNOS

DSZC Bethlen Gábor Közgazdasági Szakgimnáziuma, Debrecen
geo.bethlen@gmail.com

Franciaország a világ egyik leglátogatottabb országaként több tízmillió turistát vonz minden évben. A kiemelkedő érdeklődést az örök klasszikus Párizs varázsán kívül is számtalan adottság indokolja: kellemes éghajlat, rengeteg hangulatos falu és városka, több mint 40 világörökségi helyszín, nemzeti parkok, strandok, síközpontok, kulináris élvezetek és persze kulturális és sportrendezvények tucatjai. Maga az atlanti partvidék is sok kisebb, egyenként is karakteres tájat foglal magában, melyek közül Poitiers és La Rochelle környéke az egyik legdinamikusabban fejlődő térség, ahol egymás mellett él hagyomány és innováció, templomok sora és az óceánpart.

Poitiers – ahol még él a múlt, de már megkezdődött a jövő

Poitiers városa Új-Akvitánia (Nouvelle Aquitaine) nagyrégió északi részén, Vienne megyében található, Párizstól 300 km-re délnyugatra (1. ábra). A vidéket sokáig inkább csak mezőgazdasága, kulturális öröksége és történelmi vonatkozásai kapcsán említették

1. ábra. Poitiers és környéke (alaptérkép forrása: <https://www.geoportail.gouv.fr/carte>)

(a város határában állították meg a mórok terjeszkedését 732-ben). Az utóbbi évtizedek gazdasági fellendülése, a modern iparágak és oktatási lehetőségek megjelenése, valamint a Franciaországra jellemző decentralizációs törekvések jelentősen megerősítették a régió – és benne Poitiers és környéke – jövőképét.

A 2000-es években a várostérségek (*aire urbaine*) kapcsolatrendszerének intenzívebbé válásával, az ún. **metropolizáció** során a durván kilencvenezres lélekszámú Poitiers egy mára közel negyedmilliós, viszonylag gyorsan gyarapodó **agglomerációs térség központjává** vált. Az autópálya és a gyors TGV-összeköttetés közelebb hozta a térséget az ország vérkeringéséhez, sőt a vonattal ingázók szempontjából még a kb. másfél órányira fekvő Párizs vonzereje is érvényesül. Ehhez adódik egy élénk idegenforgalmi hatás: félúton a főváros és az egyik fontos növekedési pólus, egyben régióközpont Bordeaux között a kedvező közlekedésföldrajzi helyzetet kihasználva sikerült a megyének önálló turisztikai arculattal megjelennie az eleve telített francia piacon, ami a spanyol és az angol piacok felé is megnyitotta a térséget.

Poitiers-t több forrás is a száz torony városaként (*ville aux cent clochers*) említi – és látképét alapvetően tényleg a Clain folyót kísérő dombra emelt óváros épületei határozzák meg. Egy kétezer éves történelmi múlttal rendelkező kisváros kapcsán nem csoda, ha a templomok, kápolnák és egyéb műemlékek adják a legfontosabb viszonyítási pontokat. A város egyik szimbólumának is tekintett román kori templom (Église Notre-Dame-la-Grande) és a gótikus székesegyház (Cathédrale Saint-Pierre) kiemelkedik a látnivalók közül. A Notre-Dame nyári estéken fényvetítést kap, a körülötte fekvő főtér pedig hétfévente pár óra erejéig – egykori funkcióját magára öltve – újra piaccá alakul, összeolvadva a környező kávézók teraszaival (2. ábra).

A templomok mellett a bíróság (Palais de Justice) és a városháza (Hotel de Ville) elegáns épületébe is érdemes bepillantani. A városháza előtti, napjaink köztéri esztétikájának megfelelően felújított térről üzletekkel, éttermekkel tűzdelt sétálóutcák indulnak, melyek közül az egyik a város egyetlen római kori emlékének számító amfiteátrum romjai mellett is elhalad. Ez több látogatót annyira meglep, mintha legalábbis a Szabadság-szobor jönne velük szembe, pedig a Notre-Dame-től két utcára ez is megtörténhet – persze, a városmérettel arányosan kicsinyített formában.

A kaotikusan kanyargó vagy éppen szigorúan emelkedő utcák azonnal csavargásra ösztönöznek, miközben a **sűrű beépítés** következményeire is emlékeztetnek. A középkori

2. ábra. Poitiers szimbóluma, a Notre-Dame (fotó: Kapusi J.)

építkezések és a domborzati viszonyok nem sok helyet hagytak a zöldfelületeknek, az óvárosnak (3. kép) csak az északi és a déli oldalán, a folyó ívét követve találunk parkokat és egy kisebb botanikuskeretet. Lehet, hogy épp a **zöldfelületek hiánya** miatt költöznek ki sokan az elővárosok valamelyikébe, de a közösségi hobbikertészkedés divattossá válása mögött is részben ez az ok húzódhat meg. Poitiers nyugati peremén a viszonylag alacsony forgalmú repülőtér és az autópályát kísérő ipari övezet húzódik, középső részét pedig a folyóvölgy, a benne futó vasútvonal és a **történelmi városmag** uralja, így a város csak keleti irányban, a Clain jobb partján tud terjeszkedni, az újabb negyedeket és az egyetemi épületeket is ebben városrészben találjuk. A fent említett folyamatok révén több **előváros** lakónépessége is többszörösére duzzadt az utóbbi években, ezek közül néhányat az autópálya már gyakorlatilag Poitiers-be olvasztott.

Bár a város történelmi öröksége igen jelentős, sokak számára mégis inkább **oktatói központként** ismert. Poitiers az ország egyik legalacsonyabb átlagéletkorú városa, a városban sok iskola és képzőhely működik, melyek között van olyan, amelyik szlovén, lengyel és magyar partneriskolával is rendelkezik. Emellett szinte minden iskolában működnek speciális – főleg angol és spanyol orientációjú – nyelvi osztályok, valamelyest tükrözve a helyi ipar és az egyre bővülő idegenforgalom igényeit. Több mint 25 000 diákkal – ebből 4000 külföldi – itt működik Franciaország egyik legpatinásabb, 1431-ben alapított egyeteme is, amelynek egykoron *Descartes* is joghallgatója volt. Az

3. ábra. Utcakép Poitiers óvárosából (fotó: Kapusi J.)

intézmény újabb tanszékei és kutatóintézetei elsősorban a mérnöki tudományokhoz, a repülőgép-gyártáshoz és az energiagazdasághoz kapcsolódnak; ezek a tudásigényes, K+F-re épülő tevékenységek nagyban növelik a térség versenyképességét, és munkahe-lyeket is teremtenek. A várostól északra felépített **technológiai park** (*technopôle*) kutató-intézetek, laboratóriumok, irodaházak, konferenciaközpontok, szállodák, egy középis-kola és nem utolsósorban a helyi oktatás egyik zászlóshajójának számító Mechanikai és Aeromechanikai Főiskola otthona lett. Jelentősen elősegíti azt a törekvést, hogy Poitiers idővel felzárkózhasson az olyan – magas hozzáadott értéket előállító iparágaknak otthont adó – nagyvárosok mellé, mint Grenoble, Mulhouse vagy Toulouse.

Az említett technológiai park innovációra, kreativitásra és energiahatékonyságra épülő projektjei jelennek meg a térség egyik leglátogatottabb látványosságának számító **Futuroscope** (4. ábra) attrakcióiban is. A Poitiers északi elővárosa, Jaunay-Clan mellett létrehozott supermodern tematikus élménypark látványos épületei a tudomány, az oktatás és a szórakoztatás közös metszetét kínálják mozik, szimulátorok és kiállítások formájában. A René Monory ötlete alapján megépített park 1987-es megnyitásakor még egyáltalán nem tűnt megtérülő projektnek, különösen nem egy turisztikai és ipari infra-struktúra szempontból akkor még viszonylag kiépítetlen környéken, de a koncepció, ami mentén létrejött, változatlan maradt. Ma már évente milliós nagyságrendben keresik fel

4. ábra. A Futuroscope élménypark (fotó: Kapusi J.)

a látogatók a Futuroscope-ot és sok a visszatérő vendég is, hiszen a park szinte minden évben kínál valami olyan új élményt, amit érdemes kipróbálni.

Kirándulás az óceánhoz – La Rochelle és környéke

Poitiers elhelyezkedése ideális a csillagtúrákat kedvelőknek, hiszen a környező megyék is sok kirándulási és élményszerzési lehetőséget tartogatnak. Az atlanti part kikötő- és üdülővárosai például egy karnyújtásnyira fekszenek. A partszakasz talán legjobb városa, a mintegy 75 000 lakosú **La Rochelle** egykori „erejét” a hajóktól hemzsegő kikötő láttán azonnal megérezzük. A kiváló fekvésű, a középkorban és a gyarmatosítás idején európai jelentőségű kikötővárost őrző erőszerű tornyok (Tour Saint-Nicolas, azaz Szent Miklós-torony és a Tour de la Chaîne, a „Láncos torony”) már távolról is félelmet kelthettek a part felé közelítő hajósokban. A Láncos torony nevet az magyarázza, hogy a 14. században épült két torony közötti bejáratot évszázadokon keresztül láncsal zárták le (5. ábra). Az egykor börtönként is használt tornyokat ma várostörténeti kiállítás keretében fedezhetik fel a látogatók. A harmadik torony (Tour de la Lanterne) lényegében világítótornyoként üzemelt, segítve a tisztességes kereskedelmi szándékkal érkezőket.

5. ábra. La Rochelle, a kikötőt őrző tornyokkal (fotó: Kapusi J.)

A tekintélyt parancsoló óratornyos városkapu (Tour de l'Horloge) alatt átsétálva egyből a belvárosba jutunk. Az árkádos utcák alatt ajándékboltok és világmárkák, a rakparton – ahol egyébként áll egy másik világítótorony is – régiségboltok és kávézók sorakoznak. Az ország északi és nyugati részein mindenhol ismert café normand-t (dupla adag erősre főzött fekete calvados-szal) itt is érdemes kipróbálni, különösen a hűvösebb napokon. Interaktívabb élményeket nyújt a kikötő túloldalán épült tengerészeti múzeum (Musée Maritime) és a modern Aquarium. A többszintes, esőerdővel bővített tropikárium földrajzi térségekre (pl. Mediterráneum, Karib-tenger) és mélységi szintekre bontva ismerteti meg a látogatókkal a tengerek és óceánok élővilágát (6. ábra). Bár már a belépőjegy hátoldalára nyomtatott cápák, teknősök, medúzák és csikóhalak is sejtetik a látnivalók gazdagságát, az élővilág sokszínűsége mégis megdöbbentő, nem véletlenül a megye egyik leglátogatottabb látványossága. Az ismeretterjesztésen túl az Aquarium kiemelt célja a környezettudatosság erősítése már a legfiatalabbak körében is, különösen egy olyan partvidéken, amely szinte teljesen védtelen a tengeren érkező veszélyforrásokkal szemben (emlékezzünk csak a Grande America teherhajó 2019. márciusi balesete nyomán kikerült olajszennyezésre).

6. ábra. Az Aquarium (fotó: Kapusi J.)

Miután La Rochelle elérhető TGV-vel, a város akár a párizsiak számára is jó lehetőséget kínál egy kis kiruccanásra, mondjuk piknikezni vagy kagylót gyűjteni a strandon (Plage des Minimes), esetleg a hullámtörő végére kiülve nézni a legkülönbözőbb formájú hajókat és várni a dagály érkezését (7. ábra). A város új kikötője ma is forgalmasnak számít, jachtkikötője az országban az egyik legnagyobb. Az atlanti parthoz szervesen kapcsolódó vitorlázást viszont a valamivel északabbra fekvő Les Sables-d'Olonne-ban ismerhetjük meg igazán. A négyévente rendezett Vendée Globe földkerülő egyéni vitorlásverseny start- és célállomásaként ismert városka kikötőjét és homokos tengerpartját akkor is érdemes felkeresni, ha éppen nincs versenyzidőszak és nem pihennek a kikötőben a vitorlások, mint például Fa Nándor Spirit of Hungary névre keresztelt hajója (8. ábra).

La Rochelle-ből könnyen átgurulhatunk a francia elit üdülőhelyének tartott **Ré szigetére** is, bár a 3 km hosszú hídon való áthajtás aránytalanul drága – ami valamit már sejtet a turisták között is népszerű sziget átlag feletti életszínvonalából. Homokos tengerpartok, hangulatos falvak, kiváló kerékpárutak mellett a XIV. Lajos hadmérnöke, Vauban márki által tervezett erődítmények, továbbá világháborús bunkerek és egy világítótorony várja az ide kirándulókat, nem is beszélve a só-hal-osztriga kombinációról,

7. ábra. A Plage des Minimes (fotó: Kapusi J.)

8. ábra. A Spirit of Hungary Les Sables-d'Olonne kikötőjében, 2017 márciusában (fotó: Kapusi J.)

ami errefelé alapnak tekinthető. Rétől délebbre két másik sziget, **Oléron** és **Aix** is érdekes célpontok lehetnek, de annyira biztosan nem, mint a közöttük lévő Fort Boyard szurreális tengeri erődje, amit tévéműsorokból ismerhetett meg a magyar közönség. A szigetek éghajlata nyaranta a Riviéraét idézi, viharok jellemzően kora tavasszal fordulnak elő, így azokat inkább a pár tízezer szigetlakó szenvedni el, nem a nyári turistahad. Az időjárási események kiszámíthatatlanná válására, váratlan viharokra azonban mind az itt élőknek, mind az ide látogatóknak fel kell készülniük.

Egynapos kirándulások Poitiers környékén

Poitiers környékének programkínálata igen változatos. A középkori hangulatot és muzeális értékeket keresők számára ideális célpont lehet még Chauvigny, Châtellerault, Saint-Savin (apátsága világörökségi helyszín) és a földrajzosoknak ismerős nevű Montmorillon is. Az óceán irányában Niort is épp útba esik, belvárosa és parkja is megér egy nagyobb sétát (9. ábra).

A Vienne folyó völgye nem szűkölködik az aktív kikapcsolódási lehetőségekben: a vízisportok és a túrázás mellett megtalálhatók a jó minőségű golfpályák is. A sebesség szerelmeseinek a Circuit de Val de Vienne versenyei, a fürdőzésre vágyóknak La Roche-Posay, a családdal érkezőknek pedig tematikus madár-, majom- és krokodilparkok

9. ábra. Niort városa és a Saint-Savin apátság (fotó: Kapusi J.)

(Géants du Ciel, La Vallée des Singes, La Planète des Crocodiles) kínálnak kiegészítő programokat – nem is beszélve a gasztronómiai élményszerzésről, legyen az kecskesajt, osztriga, szarvasgomba, bor, konyak vagy macaron.

Kicsit távolabb ugyan, de még könnyen legyűrhető távolságra fekszenek az atlanti part kevésbé ismert városkái, pl. a 17. században hadikikötőnek épült Rochefort vagy a Gironde északi partján fekvő Royan üdülőváros, valamint a Loire-menti várak és kastélyok (Montsoreau vagy Amboise), sőt még nagyobb központok, Tours és Limoges is.

Jövőkép

Mind Poitiers, mind La Rochelle emberi léptékű, élhető, saját értékeire ügyelő város, kellemes természeti környezettel, kiemelkedő történelmi múlttal, jelentős idegenforgalmi vonzeróval, valamint az aktív és interaktív kikapcsolódás számtalan válfajával. Az utóbbi évtizedek közigazgatási reformjai és infrastrukturális beruházásai nagy lökést adtak ennek az országrésznek is, de ez önmagában vélhetően nem lett volna elég, ha az itteni lakosok, vállalkozók és döntéshozók nem mozgósítják a térség rejtett erőforrásait. Noha a mezőgazdaság még ott sejlik a háttérben, ma már elsősorban a technológia, az oktatás és a turisztikai szolgáltatások adják annak a dinamikus fejlődésnek az alapját, ami az utóbbi húsz év során visszatette a látogatók térképére Franciaországnak ezt a szegletét.

Irodalom

BUCHE, V. (2019): Population: le nouveau visage urbain de la Vienne (La Nouvelle République)

<https://www.lanouvellerepublique.fr/poitiers/population-le-nouveau-visage-urbain-de-la-vienne>

KAPUSI J. (2019): Futuroscope – egy élménypark és ami mögötte van (GeoMetodika)

<http://foldrajztanitas.elte.hu/index.php/2019/05/20/futurescope-egy-elmanypark-es-ami-mogotte-van/>

NOVAKOVICH, M. (2017): A first-timer's guide to Ile de Ré (Lonely Planet)

<https://www.lonelyplanet.com/france/ile-de-re/travel-tips-and-articles/a-first-timers-guide-to-ile-de-re/40625c8c-8a11-5710-a052-1479d2769a49>

Université de Poitiers

https://ressources.campusfrance.org/guides_etab/etablisements/en/univ_poitiers_en.pdf

Vienne megye turisztikai portálja

<http://www.tourisme-vienne.com/>

La Vienne – The Land of Futuroscope. – Agence de Créativité et d'Attractivité du Poitou. <http://www.tourisme-vienne.com/uploads/dem-doc/2019-tourisme-en-vienne-en-es.pdf>

A TANÍTÁSHOZ AJÁNLJUK

Feladatok

1. *Milyen sajátosságai vannak a cikkben bemutatott tájak éghajlatának? Az éghajlatváltozás kapcsán milyen időjárási jelenségekre, éghajlati változásokra kell felkészülnie a Franciaországban élőknek?*
2. *Keressetek európai példákat Poitiers-hez hasonló méretű, híres egyetemvárosokra!*
3. *Gyűjtsetek információkat a TGV-ről! Milyen sajátosságai vannak a TGV vonalhálózatának? Mutat-e bármi hasonlóságot a TGV hálózata a magyar vasúthálózattal? Milyen hasonló gyorsvasutak vannak még Európában?*
4. *Keressetek rá a világ tíz leglátogatottabb országára, majd hasonlítsátok össze hazánk kapcsolódó adataival! A turizmus mely típusaira tesz utalást a cikk? Említsetek példákat!*
5. *Nézzetek utána Franciaország nemzeti parkjainak és világörökségi helyszíneinek! Vannak-e közöttük számotokra ismerős helyek? Hol vannak hazánkban ilyen helyszínek? Mely országok rendelkeznek a legtöbb világörökséggel?*